

PROJEKT BUDOWLANY		
ZAMAWIAJĄCY	Miasto Drawsko Pomorskie 78 - 500 Drawsko Pomorskie ul. Gen. Wł. Sikorskiego 41	
ADRES I NR DZIAŁEK	Obręb Drawsko Pomorskie ul. Kosynierów numery działek wg wypisu uproszczonego z rejestru gruntów	
NAZWA ZADANIA	„Budowę kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim”	
NAZWY I KODY WG CPV	71320000-7	Roboty budowlane w zakresie budowy wodociągów i rurociągów do odprowadzania ścieków
PROJEKT BUDOWLANY KANALIZACJI DESZCZOWEJ W REJONIE UL. KOSYNIERÓW W DRAWSKU POMORSKIM		
BRANŻA SANITARNA	IMIĘ I NAZWISKO, NR UPRAWN.	PODPIS
PROJEKTOWAŁ	<i>inż. Stanisław Grabias</i> <i>190/77/117/89/Pw</i>	
SPRAWDZIŁ	<i>mgr inż. Cezary Świst</i> <i>WKP/0283/PWOS/04</i>	
OPRACOWAŁ	<i>mgr inż. Dominik Bielecki</i>	
AS. PROJ.	<i>mgr inż. Katarzyna Cieszyńska</i>	
AS. PROJ.	<i>mgr inż. Rafał Podgórski</i>	

SPIS TREŚCI

OPIS TECHNICZNY	3
I. Dane ogólne	3
1. Podstawa opracowania	3
2. Przedmiot i zakres opracowania.....	3
3. Przeznaczenie i program użytkowy obiektu budowlanego	4
4. Ogólny opis budowany kanalizacji deszczowej	5
5. Technika badania podłoża gruntowego	5
II Opis przyjętych rozwiązań projektowych	6
1.Wymagania ogólne.....	6
2. Prace przygotowawcze.....	6
3. Podłoże	7
4. Warunki gruntowo-wodne.....	8
5. Roboty ziemne	8
6. Kolizje.....	9
7. Wykonanie i montaż urządzeń kanalizacji sanitarnej i deszczowej	10
8. Wykonanie i montaż studni na sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	12
9. Wpusty uliczne, kanały boczne kanalizacji deszczowej (przykanaliki)	15
10. Próba szczelności i odbiór techniczny	16
11. Dokumentacja powykonawcza	16
12. Uwagi końcowe	16
13. Podstawa prawna	17

OPIS TECHNICZNY

do projektu budowlanego:

budowa kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim

I. Dane ogólne

1. Podstawa opracowania

- warunki techniczne nr URN.7011.1.2012.III na budowę kanalizacji deszczowej w ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim wydane przez Gminę Drawsko Pomorskie;
- wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim nr URN.6727.246.2012.II;
- uproszczony wypis z rejestru gruntów dla ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim;
- zwolnienie z wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydane przez Urząd Miejski w Drawsku Pomorskim Referat Rolnictwa i Ochrony Środowiska nr ROŚ.6220.51.2012.I;
- decyzja nr GDDKiA-O/Sz-Z-3.mg/437/428/D/2012 na lokalizację urządzenia w pasie drogowym drogi krajowej;
- opinia uzgodnienia dokumentacji projektowej wydana przez Zespół Uzgodnień Dokumentacji Projektowej w Drawsku Pomorskim;
- aktualna mapa sytuacyjno - wysokościowa w skali 1:500;
- obowiązujące normy i przepisy.

2. Przedmiot i zakres opracowania

Dokumentacja techniczna obejmuje swoim zakresem wymianę studni rewizyjnych na istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej:

• studnia rewizyjna Betonowa Ø1200mm	8	szt.
• studnia rewizyjna PVC Ø800mm	11	szt.
• likwidacja kanału sanitarnego z rur Betonowych Ø300 mm	26,0	m

Dokumentacja techniczna obejmuje swoim zakresem budowę kanalizacji deszczowej:

• studnia rewizyjna Betonowa Ø1000mm	11	szt.
• studnia rewizyjna PVC Ø800mm	12	szt.
• wpust uliczny kanalizacji deszczowej	27	szt.

• kanał deszczowy z rur PVC-U Ø400mm	150,0 m
• kanał deszczowy z rur PVC-U Ø315mm	299,5 m
• kanał deszczowy z rur PVC-U Ø250mm	11,5 m
• kanał boczny deszczowy z rur PVC Ø160mm	131,5 m

3. Przeznaczenie i program użytkowy obiektu budowlanego

Dokumentacja techniczna swoim zakresem obejmuje projekt budowlany budowy kanalizacji deszczowej wraz z kanałami bocznymi i wpustami ulicznymi oraz wymianę studni na kanalizacji sanitarnej wraz z likwidacją odcinka kanalizacji sanitarnej Beton Ø300 mm na odcinku od studni Sks11 w ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim w zakresie:

1) Kanalizacja sanitarna

- A) **grawitacyjna kanalizacja sanitarna** – likwidacja odcinka kanalizacji Beton Ø300 mm na odcinku od studni Sks11 (26,0 mb) oraz wymiana istniejących studni rewizyjnych na czynnym kanale na nowe studnie rewizyjne:
- Beton Ø1200 mm,
 - PVC Ø800 mm (S02, S03, S06, S07, S08, S09, S15, S16, S17, S18, S19);
- B) **likwidacja odcinka kanalizacji sanitarnej** – likwidację odcinka kanalizacji sanitarnej Beton Ø300 mm na odcinku od studni Sks11 – **rys. nr 1**.
- C) **kanały boczne kanalizacji sanitarnej** - przykanaliki sanitarne dotychczas włączone do istniejących wpustów ulicznych należy przełączyć na istniejący kolektor sanitarny w ul. Kosynierów – **rys. nr 1**.

2) Kanalizacja deszczowa

- A) **grawitacyjna kanalizacja deszczowa** – projektowany odcinek sieci kanalizacji deszczowej należy wykonać z rur bezkielichowych HS PVC-U wykonanych z lekkiego materiału Ø250x8,2; Ø315x10,0; Ø400x12,6 SDR34 SN 12 kN/m² SLW60 łączonych na złączki dwukielichowe produkowane metodą wtrysku bezpośredniego, wyposażonej w gumową uszczelkę wargową zintegrowaną w kielichu z pierścieniem z polipropylenu, olejoodporna montowana przez producenta, szczelność rur i kształtek min. 2,5 bara. Rury muszą posiadać nadruk od wewnątrz umożliwiający identyfikację podczas inspekcji telewizyjnej;
- B) **nowe wpusty deszczowe, przykanaliki deszczowe** - przykanaliki deszczowe wyprowadzone do granicy pasa drogowego, projektowane z rur bezkielichowych

HS PVC-U wykonanych z litego materiału Ø160x5,5 SDR34 SN 12 kN/m² SLW60 łączonych na złączki dwukielichowe produkowane metodą wtrysku bezpośredniego, wyposażonej w gumową uszczelkę wargową zintegrowaną w kielichu z pierścieniem z polipropylenu, olejoodporna montowana przez producenta, szczelność rur i kształtek min. 2,5 bara. Rury muszą posiadać nadruk od wewnątrz umożliwiający identyfikację podczas inspekcji telewizyjnej, zwieńczone wpustem ściekowym forma płaska - klasa C250 w drogach miejskich i D400 w drogach powiatowych i krajowych z żeliwa sferoidalnego;

- C) **istniejące wpusty deszczowe, przykanaliki deszczowe, studnie osadnikowe** – istniejące wpusty deszczowe wraz z przykanalikami deszczowymi i studniami osadnikowymi należy zlikwidować zgodnie z – **rys. nr 1**.

Projektowana kanalizacja deszczowa ma na celu uporządkowanie kanalizacji deszczowej oraz umożliwienie zorganizowanego odprowadzenia ścieków deszczowych ze zlewni ulicy Kosynierów do zbiorczego układu kanalizacji deszczowej w ul. 11 Pułku Piechoty.

4. Ogólny opis budowany kanalizacji deszczowej

Sieci zlokalizowano w następujący sposób:

- A) **grawitacyjna kanalizacja deszczowa** - przebiegać będzie w asfalcie oraz chodniku pasa jezdni drogi miejskiej 272, 603 i 238/1 oraz Skarbu Państwa w zarządzie GDDKiA Odział w Szczecinie 237/1 i 56/1;
- B) **wpusty deszczowe, przykanaliki deszczowe** - przebiegać będą od kolektora deszczowego grawitacyjnego umieszczonego w pasie drogowym drogi do granicy pasa jezdni położonego wzdłuż przedmiotowego kolektora deszczowego;

5. Technika badania podłoża gruntowego

W celu ustalenia warunków gruntowo-wodnych, fizyczno-mechanicznych właściwości gruntów i chemicznych wody gruntowej oraz oceny przydatności podłoża gruntowego i środowiska wodnego w zakresie niezbędnym do zaprojektowania sieci kanalizacji deszczowej wykorzystano archiwalne badania podłoża gruntowego będące własnością Zamawiającego będących załącznikiem do niniejszego opracowania.

II Opis przyjętych rozwiązań projektowych

1. Wymagania ogólne

Elementy, z których zaprojektowano studnie rewizyjne i kanały oraz elementy dodatkowe charakteryzują się odpowiednią wytrzymałością mechaniczną na obciążenia, odpornością chemiczną, termiczną i biologiczną na wpływy środowiska gruntowego oraz odpowiednią trwałością. Wymagania powyższe udokumentowane są decyzją dopuszczenia do stosowania w budownictwie.

2. Prace przygotowawcze

Przed przystąpieniem do robót należy wykonać następujące prace przygotowawcze:

- zgłosić rozpoczęcie prac zgodnie z przepisami Prawa budowlanego oraz zaleceniami ZUD w terminie ustawowym do:
 - Urząd Miejski w Drawsku Pomorskim;
 - Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o. o. w Drawsku Pomorskim;
 - Telekomunikacji Polskiej Pion Technicznej Obsługi Klienta Region Operacyjnego Utrzymania Sieci i Usług w Olsztynie Dział Zarządzania Zasobami w Szczecinie,
 - Energa Operator S. A. Oddział w Koszalinie Rejon Dystrybucji Drawsko Pomorskie,
 - Energa Oświetlenie Sp. z o. o. Rejon Usług Oświetleniowych Szczecinek,
 - Wielkopolska Spółka Gazownicza Sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Koszalinie Rejon Dystrybucji w Drawsku Pomorskim,
- wyznaczyć miejsce placu budowy, drogę dojazdową do strefy montażowej, miejsce ustawienia prowizorycznych pomieszczeń socjalnych i magazynowych;
- wyznaczyć miejsce składowania urobku;
- wyznaczyć miejsce poboru energii elektrycznej;
- wyznaczyć miejsce odprowadzenia wód gruntowych z wykopu;
- wyznaczyć sposób zabezpieczenia wykopu przed zalewaniem wodą opadową;
- wyznaczyć w terenie charakterystyczne punkty trasy. Projektowaną oś kanału należy oznaczyć w terenie w sposób trwały i widoczny z założeniem ciągu reperów roboczych. W terenie zabudowanym repery robocze należy osadzać w ścianach budynków w postaci haków lub bolców. Ciąg reperów roboczych należy nawiązać do reperów sieci państwowej. Punkty na osi trasy należy oznaczyć za pomocą drewnianych palików tzw. kołków osiowych z gwoździemi. Kołki osiowe

należy wbić na każdym załamaniu trasy i osiach wszystkich studzienek, a na odcinkach prostych, co około 30 - 50 m;

- utrwalić wytyczenia osi przewodu poprzez wbicie po obu stronach kołków osiowych w kierunku poprzecznym do osi trasy przewodu;
- usunąć lub zabezpieczyć przed uszkodzeniem drzewa i krzewy znajdujące się na terenie na którym ma być wykonany wykop;
- przeprowadzić oględziny, z szczególnym uwzględnieniem spękania ścian pobliskich budynków i w przypadku ukazania się spękania należy je zabezpieczyć (wskazane jest utrwalenie fotograficzne stanu poprzedzającego rozpoczęcie prac);
- zabezpieczyć teren budowy przed wstępem osób nieupoważnionych;
- uzyskać pozwolenie na prowadzenie robót i komisyjnie przejąć teren pod budowę.

3. Podłoże

Przewody należy układać w wykopie na odpowiednio przygotowanym podłożu.

W zależności od warunków stwierdzonych podczas robót ziemnych należy zastosować następujące posadowienie rur:

- przy gruntach piaszczystych, żwirowo - piaszczystych, piaszczysto - gliniastych, gliniasto-piaszczystych rury posadzić na gruncie rodzimym;
- przy gruntach zbitych (iły, gliny), gruntach nasypowych z gruzu należy rury posadzić na podsypce piaskowej lub żwirowo - piaskowej z kątem posadowienia 90°;
- należy stosować podsypkę o grubości min. 30 cm, obsypkę w pachwinach rur oraz zasypkę do wysokości min. 30 cm m ponad lico rury z piasku drobnego z zastosowaniem odpowiedniego zagęszczenia gruntu. Zagęszczenie gruntu należy wykonywać warstwami z kontrolą wskaźnika zagęszczenia:
 - szerokość obsypki powinna być równa szerokości wykopu;
 - podsypka nie może być zmrożona, zawierać przypadkowych ostrych kamieni lub innego rodzaju łamanego materiału;
 - podłoże naturalne lub podsypka podłoża wzmocnionego powinny umożliwić wyprofilowanie kształtu spodu przewodu;
 - w przypadku gruntów niestabilnych, takich jak torfy, podłoże pod przewód należy przygotować przez wybranie warstwy torfu aż do gruntu stabilnego, a miejsce po jej wybraniu wypełnić piaskiem;

- różnica rzędnych wykonanego podłoża od rzędnych przewidzianych w dokumentacji technicznej nie może w żadnym punkcie przekroczyć wartości $\pm 1,5\text{cm}$.

4. Warunki gruntowo-wodne

Zgodnie z opracowaną dokumentacją geologiczną:

- ze względu na stwierdzenie wysokiego poziomu wód gruntowych będzie w znacznym stopniu utrudniała prace budowlane, należy przewidzieć odwodnienie wykopu za pomocą pompy szlamowej lub igłofiltrów i odprowadzenie wód poza obszar wykonywanych prac. Miejsce odprowadzenia wody z pompowania należy uzgodnić z gestorem terenu i Inwestorem;
- urządzenia odwadniające powinny być kontrolowane i konserwowane przez cały czas trwania ich pracy;
- przy poziomie wody gruntowej powyżej dna wykopu należy zapewnić odwodnienie wykopu na czas robót, a przewód zabezpieczyć przed wypłynięciem;
- odwodnienia wgłębne przewidziane jako stałe powinny mieć urządzenia automatycznej sygnalizacji przerw w działaniu, pompy rezerwowe oraz dwa niezależne źródła zasilania w energię;
- jeżeli konieczne będzie obniżenie poziomu wody gruntowej, gdy jej poziom utrudnia wykonanie wykopu, należy odwadniać w taki sposób aby nie została naruszona struktura gruntu w podłożu, a także w podłożu sąsiednich obiektów i aby na skutek wytworzonej depresji nie wystąpiły nadmierne osiadania podłoża istniejących w sąsiedztwie budowli.

5. Roboty ziemne

Wykopy wykonać sposobem mechanicznym i ręcznym ze ścianami prostymi o szerokości dna 1,20m z zastosowaniem pełnych prefabrykowanych wzmocnień (zastosować atestowane szalunki). Projektowaną kanalizację deszczową w ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim prowadzić w jednym wykopie o szerokości dna 1,20m. Wykop należy rozpocząć od najniższego punktu, aby zapewnić grawitacyjny odpływ wody z wykopu w dół po jego dnie. Dno wykopu powinno być równe i wykonane ze spadkiem ustalonym w dokumentacji technicznej. Spód wykopu wykonywanego ręcznie należy pozostawić na poziomie wyższym od rzędnej projektowanej o ok. 5 cm, a w gruntach nawodnionych o ok. 20cm. Przy wykopie

wykonywanym mechanicznie spód wykopu ustala się na poziomie ok. 20 cm wyższym od rzędnej projektowanej, bez względu na rodzaj gruntu. Wykopy należy wykonywać bez naruszenia naturalnej struktury gruntu. W gruntach spoistych wykop należy wykonać początkowo do głębokości mniejszej od projektowanej, a następnie pogłębić do właściwej głębokości bezpośrednio przed ułożeniem podsypki piaskowej lub elementów dennych kanału. Przy wykonywaniu wykopów w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej budowli na głębokości równej lub większej niż głębokość posadowienia tych budowli należy je zabezpieczyć przed osiadaniem i odkształcaniem. Dno wykopu powinno być wyrównane o 0,02 m poniżej rzędnej projektowanej przy ręcznym wykonywaniu wykopu lub o 0,05 m przy mechanicznym wykonywaniu wykopu. W momencie układania przewodu należy te różnicę wyrównać. W przypadku, gdy nastąpiło przekopanie wykopu tj.: wybranie warstwy gruntu poniżej projektowanego poziomu ułożenia przewodu należy uzupełnić tę warstwę odpowiednio zagęszczonym piaskiem. Dopuszcza się bezpieczne nachylenie skarp $1:n = 1:0,67$ m przy równoczesnym zapewnieniu łatwego i szybkiego odpływu wód opadowych od krawędzi wykopu z pasa terenu o szerokości równej trzykrotnej głębokości wykopu. Wydobyty grunt powinien być składowany z jednej strony wykopu z pozostawieniem pomiędzy krawędzią wykopu, a stopą odkładu wolnego pasa terenu dla komunikacji. Między ścianką rury, a ścianką wykopu lub jego szalunkiem należy zapewnić przestrzeń roboczą 0,25m. Zabezpieczenia skrzyżowań wykopu z urządzeniami podziemnymi powinny być wykonane zgodnie z dokumentacją uzgodnioną, w sposób wskazany przez użytkowników tych urządzeń. Wyjścia (zejścia) po drabinie z wykopu powinny być wykonane, z chwilą osiągnięcia głębokości większej niż 1m od poziomu terenu, w odległościach nie przekraczających 20,0m.

6. Kolizje

W miejscach kolizji z istniejącym i projektowanym uzbrojeniem podziemnym wykop należy wykonać ręcznie, zaleca się zachowanie szczególnej ostrożności w trakcie prowadzenia robót ziemnych ze względu na możliwość wystąpienia szczątkowych nie zinwentaryzowanych fragmentów uzbrojenia podziemnego.

7. Wykonanie i montaż urządzeń kanalizacji sanitarnej i deszczowej

Trasę projektowanej sieci kanalizacji deszczowej oraz wymianę istniejących studni na kanalizacji sanitarnej w ul. Kosynierów w Drawsku Pomorskim przedstawiono graficznie na załączonych planach sytuacyjno-wysokościowych – **rys. nr 1**.

Projektowaną likwidację odcinka kanalizacji sanitarnej Beton Ø300 mm na odcinku od studni Sks11 oraz wymianę istniejących studni na kanalizacji sanitarnej wykonać z zachowaniem następujących zaleceń:

- **grawitacyjna kanalizacja sanitarne** – wymiana istniejących studni rewizyjnych na czynnym kanale na nowe studnie rewizyjne:
 - Beton Ø1200 mm **8 szt.**
 - PVC Ø800 mm (S02, S03, S06, S07, S08, S09, S15, S16, S17, S18, S19); **11 szt.**
- **likwidacja odcinka kanalizacji sanitarnej** – likwidację odcinka kanalizacji sanitarnej Beton Ø300 mm na odcinku od studni Sks11 należy wykonać poprzez trwale zamulenie lub zabetonowanie betonem klasy C20 przy użyciu pomp o bardzo dużej wydajności – **rys. nr 1**.
 - kanał Beton Ø300 mm **26,0 m**
- **kanały boczne kanalizacji sanitarnej** - przykanaliki sanitarne dotychczas włączone do istniejących wpustów ulicznych należy przełączyć na istniejący kolektor sanitarny w ul. Kosynierów – **rys. nr 1**.

Projektowaną sieć kanalizacji deszczowej wykonać z zachowaniem następujących zaleceń:

- **grawitacyjna kanalizacja deszczowa** – projektowany odcinek sieci kanalizacji deszczowej należy wykonać z rur bezkielichowych HS PVC-U wykonanych z litego materiału Ø250x8,2; Ø315x10,0; Ø400x12,6 SDR34 SN 12 kN/m² SLW60 łączonych na złączki dwukielichowe produkowane metodą wtrysku bezpośredniego, wyposażonej w gumową uszczelkę wargową zintegrowaną w kielichu z pierścieniem z polipropylenu, olejoodporna montowana przez producenta, szczelność rur i kształtek min. 2,5 bara. Rury muszą posiadać nadruk od wewnątrz umożliwiający identyfikację podczas inspekcji telewizyjnej o łącznej długości:
 - kanał deszczowy z rur PVC-U Ø400mm **150,5 m**
 - kanał deszczowy z rur PVC-U Ø315mm **299,5 m**
 - kanał deszczowy z rur PVC-U Ø250mm **11,5 m**

- **wpusty deszczowe, przykanaliki deszczowe** - uliczne wpusty deszczowe wykonać z prefabrykowanych elementów betonowych z osadnikiem i koszem. Zwieńczyć wpustem ściekowym forma płaska – klasa C250 w drogach miejskich i klasa D400 w drogach powiatowych z żeliwa sferoidalnego. Wszystkie wpusty zlokalizowane są w poboczu jezdni, tak aby częściowo wbudować je w krawężnik między jezdnią a chodnikiem. Sposób wykonania ulicznych wpustów deszczowych przedstawiono na **rys. nr 5**:
 - ilość wpustów deszczowych projektowanych – **27 szt.**
- **kanały boczne kanalizacji deszczowej (przykanaliki)** - wyprowadzone do granicy pasa drogowego, projektowane z rur bezkielichowych HS PVC-U wykonanych z litego materiału Ø160x5,5 SDR34 SN 12 kN/m² SLW60 łączonych na złączki dwukielichowe produkowane metodą wtrysku bezpośredniego, wyposażonej w gumową uszczelkę wargową zintegrowaną w kielichu z pierścieniem z polipropylenu, olejoodporna montowana przez producenta, szczelność rur i kształtek min. 2,5 bara. Rury muszą posiadać nadruk od wewnątrz umożliwiający identyfikację podczas inspekcji telewizyjnej. Przykanaliki układać ze spadkiem w kierunku kanału deszczowego z zachowaniem zasady pełnego zejścia do środka kolektora (dopuszcza się zastosowanie dużych spadków). Nie dopuszcza się pionowego wprowadzania wód opadowych do kanału:
 - kanał boczny deszczowy z rur PVC Ø160mm **131,5 m**
- rury grawitacyjne wykonane z PVC należy traktować jako sztywne - ich wyginanie jest niedopuszczalne;
- wszystkie połączenia powinny być tak wykonane, aby była zapewniona ich szczelność;
- należy zwracać baczną uwagę by ziemia lub kamienie nie dostały się do połączeń;
- wewnętrzne powierzchnie kielicha oraz zewnętrzna powierzchnia rury powinny być dokładnie oczyszczone i osuszone, mogą być posmarowane środkiem zmniejszającym tarcie (np.: talk, smar silikonowy - generalnie środki zalecane przez producenta), należy przy tym sprawdzić prawidłowość ułożenia pierścienia i poprawność jego przylegania w kielichu;
- do wciśnięcia bosego końca rury w kielich można użyć różnego typu wciskarek;

- montaż przewodów z PVC należy wykonywać w temperaturze nie niższej niż 0°C;
- przewody z PVC można montować przy temperaturze otoczenia od 0°C do 30°C;
- opuszczanie i układanie przewodu na dnie wykopu wykonać po przygotowaniu podłoża;
- przed opuszczeniem rur do wykopu należy sprawdzić ich stan techniczny (nie mogą mieć uszkodzeń) oraz zabezpieczyć je przed zanieczyszczeniem przez wprowadzenie do rury tymczasowych zamknięć w postaci zaślepek, korków;
- przy opuszczaniu przewodu na dno wykopu należy zwrócić uwagę, aby połączenia kielichowe nie rozsuwały się nadmiernie (oznaczenia granicy wcisku na bosych końcach rury nie powinny zmieniać swojego położenia - max. 0,5 - 1,0 cm);
- podłoże należy profilować w miarę układania przewodu, a grunt z podłoża wykorzystywać do stabilizacji ułożonej już części rury przez zagęszczanie po obu jego stronach;
- należy zwrócić uwagę, aby przy połączeniu kielichowym bosy koniec wszedł do oznaczonego na rurze miejsca;
- sposób montażu kanałów grawitacyjnych powinien zapewniać utrzymanie kierunku i spadków zgodnie z profilami podłużnymi przewodów pokazanymi:
 - kanały grawitacyjne **rys. nr 4**
- kanały należy posadzić na głębokości zapewniającej ochronę mechaniczną i cieplną;

8. Wykonanie i montaż studni na sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej

Na kanale deszczowym należy wykonać betonowe prefabrykowane studnie rewizyjne o średnicy wewnętrznej Ø1000 mm natomiast na kanale sanitarnym należy wykonać betonowe prefabrykowane studnie rewizyjne o średnicy wewnętrznej Ø1200 mm. Studnie te muszą umożliwiać zejście pracownika do spocznika kinety z wkładką wykonaną z poliuretanu - PU (np. system Precoc® lub co najmniej równoważny) łączone na uszczelkę o średnicy Ø1200 mm (studnie sanitarne) i Ø1000 mm (studnie deszczowe), które winny odpowiadać normie PN-EN 1917 lub odpowiedniej aprobacie technicznej i być rozmieszczone zgodnie z dokumentacją projektową.

Podstawowe elementy typowych monolitycznych studzienek kanalizacyjnych:

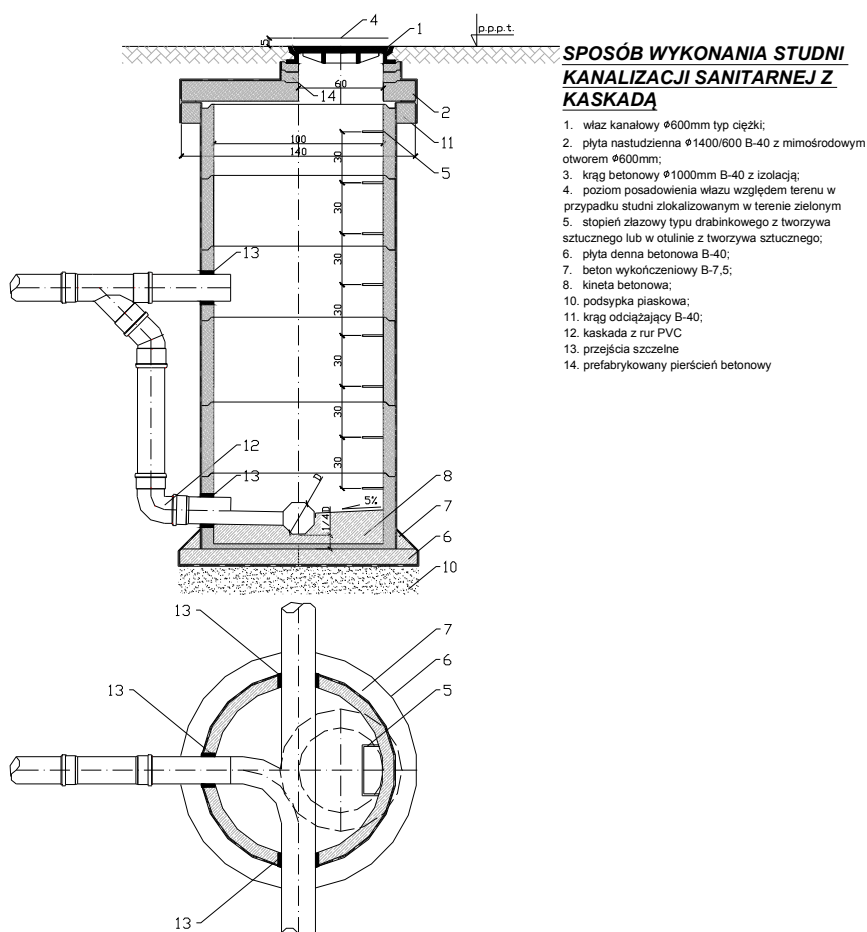
- dennicę studzienki należy wykonać jako monolityczną, prefabrykowaną, z fabrycznie zabetonowaną powłoką z poliuretanu jako kinetą główną wraz z ewentualnymi dopływami bocznymi, połączoną z przejściami szczelnymi wyposażonymi w uszczelki dla przyłączenia rur w ścianie studni. Przejścia przez ściany studni kanalizacyjnych muszą być szczelne i elastyczne. Spocznik w dnie powinien być wykonany "antypoślizgowo" dla zachowania bezpieczeństwa pracy ludzi konserwujących daną studnię i również zabezpieczony powłoką z poliuretanu. Kinetą główną i dopływów, spocznik i przejścia szczelne stanowić muszą jeden monolityczny i bezspoinowy element tworzywowy. Nie dopuszcza się wykonania powłoki z kilku elementów, spawanie/zgrzewanie tworzywa,
- wysokość kinety równa średnicy maksymalnego otworu przyłączanej rury,
- kręgi nadbudowy - betonowe Ø1200 mm (studnie sanitarne) i Ø1000 mm (studnie deszczowe) odpowiadające wymaganiom normy PN-EN 1917 lub odpowiedniej aprobaty technicznej, minimalna wysokość kręgów nadbudowy – 500 mm,
- przykrycie studzienek kanalizacyjnych – typowa płyta pokrywowa lub zwężka redukcyjna o minimalnej wytrzymałości na obciążenia pionowe 300 kN,
- włazy kanalizacyjne typu ciężkiego D-400, okrągłe, żeliwne Ø 600mm,
- stopnie żłazowe żeliwne odpowiadające wymaganiom normy PN-EN 13101

Parametry i właściwości elementów studzienek:

– Szczelność połączeń zapewniona przy ciśnieniu	50 kPa
– Beton o minimalnej klasie wytrzymałości na ściskanie w elementach i w kinecie	C40/50
– Nasiąkliwość betonu poniżej	5 %
– Klasa ekspozycji betonu w elementach studni	X0, XC4, XD3, XF1, XA1

Studnię należy ustawić na projektowanym poziomie na podsypce grubości ok. 0,20m, zasypkę dookoła studzienki należy wykonywać warstwami, zagęszczając je odpowiednio do planowanej rzędnej terenu. Elementy studni muszą być łączone w sposób zapewniający szczelność za pomocą fabrycznie wmontowanej uszczelki. Studnie należy wyposażyć w stopnie żłazowe typu "drabinka" odporne na korozję, z tworzywa sztucznego lub w otulinie z tworzywa sztucznego o szerokości stopnia min.

30 cm wbudowane maszynowo przez producenta kręgów. Otwory w kręgach studziennych należy wykonać fabrycznie z zastosowaniem przejść szczelnych. W studniach deszczowych betonowych zastosować przejścia szczelne z PVC na PVC. W studniach sanitarnych betonowych zastosować przejścia szczelne z PVC na Beton. W przypadku wprowadzania ścieków do kinety na kolektorze głównym na poziomie większym o 60cm od poziomu zwierciadła ścieków w kolektorze głównym należy stosować kaskady zewnętrzne. Przykrycie studni - zwężka lub płyta nastudzienna, oparta na pierścieniu odciążającym z włazem żeliwnym typu ciężkiego (40t) z wypełnieniem betonowym. Wyrównanie rzędnej włazu należy regulować za pomocą prefabrykowanych pierścieni betonowych. Schemat studni kanalizacji deszczowej przedstawiono na **rys. nr 2, 3 i 6**.

Na kanale w miejscach gdzie nie będzie możliwy montaż studni betonowej z uwagi na zbyt małą wysokość należy stosować studnie DN 800 z PVC-U wykonanych z litego materiału z włazem żeliwnym typu ciężkiego. System rur, kształtek oraz studni DN 800 musi być wyposażony w gumową uszczelkę wargową zintegrowaną w kielichu z pierścieniem z polipropylenu, olejoodporna montowaną przez producenta. Szczelność rur, kształtek oraz studni DN 800 min. 2,5 bara. Sztywność rur, kształtek oraz studni DN 800 min. SN 12kN/m²; SDR 34; SLW 60. Studnie muszą być wyposażone w gumową uszczelkę wargową zintegrowaną w kielichu z pierścieniem z polipropylenu, olejoodporna montowaną przez producenta, oraz nastawne kielichy DN 160, DN 200 (wyposażone w przeguby kulowe) do podłączeń rur kanalizacyjnych, umożliwiające regulację sferycznie – w każdym kierunku min. 11°, natomiast w średnicach DN 250, DN 315 i DN 400 bez nastawnych kielichów (bezprzegunowe). Rury, kształtki oraz studnie DN 800 muszą posiadać Aprobatę Techniczną ITB. Zastosowane rury, kształtki oraz studnie DN 800 muszą być ze sobą kompatybilne, a więc stanowić jeden system i być produkowane przez jednego producenta (ze względu na różnice w tolerancji wykonania). Możliwość układania systemu rur, kształtek oraz studni DN 800 w temperaturze do -10 stopni Celsjusza (rury oznaczone kryształkiem lodu). Schemat studni kanalizacji deszczowej i sanitarnej przedstawiono na **rys. nr 7**.

9. Wpusty uliczne, kanały boczne kanalizacji deszczowej (przykanaliki)

- Uliczne wpusty deszczowe wykonać z prefabrykowanych elementów betonowych z osadnikiem i koszem. Zwieńczyć wpustem ściekowym forma płaska – klasa C250 w drogach miejskich i klasa D400 w drogach powiatowych i krajowych z żeliwa sferoidalnego. Wszystkie wpusty zlokalizowane są w poboczu jezdni, tak aby częściowo wbudować je w krawężnik między jezdnią a chodnikiem. Sposób wykonania ulicznych wpustów deszczowych przedstawiono na **rys. nr 5**.
- Przykanaliki deszczowe wyprowadzone do granicy pasa drogowego, projektowane z rur bezkielichowych HS PVC-U wykonanych z litego materiału Ø160x5,5 SDR34 SN 12 kN/m² SLW60 łączonych na złączki dwukielichowe produkowane metodą wtrysku bezpośredniego, wyposażonej w gumową uszczelkę wargową zintegrowaną w kielichu z pierścieniem z polipropylenu, olejoodporna montowana przez producenta, szczelność rur i kształtek min. 2,5 bara. Rury muszą posiadać nadruk od wewnątrz umożliwiający identyfikację podczas inspekcji telewizyjnej.

Przykanaliki układać ze spadkiem w kierunku kanału ulicznego z zachowaniem zasady pełnego zejścia do środka kolektora (dopuszcza się zastosowanie dużych spadków). Nie dopuszcza się pionowego wprowadzania wód lub ścieków do kanału.

10. Próba szczelności i odbiór techniczny

Po wykonaniu odcinka lub całości prac montażowych należy zgłosić do Inwestora rurociąg w stanie odkrytym do odbioru technicznego. Odbiór ten obejmował będzie:

- sprawdzenie zgodności montażu przewodów z dokumentacją techniczną (w szczególności spadków, połączeń, zmian kierunku);
- sprawdzenie poprawności zabezpieczeń przewodów przy przejściach przez przeszkody;
- sprawdzenie prawidłowości wykonania studzienek i innych elementów;
- przeprowadzenie próby szczelności;
- inspekcję kamerową wykonanej grawitacyjnej sieci kanalizacji deszczowej;
- sieć kanalizacji deszczowej należy poddać badaniom w zakresie szczelności na eksfiltrację ścieków deszczowych do gruntu i infiltrację wód gruntowych do kanału, próby szczelności należy przeprowadzić zgodnie ze szczegółowymi wymaganiami podanymi w normie;
- wyniki prób szczelności powinny być ujęte w protokołach, podpisanych przez przedstawicieli wykonawcy, nadzoru inwestycyjnego i użytkownika;
- odbiór końcowy powinien być dokonany komisyjnie przy udziale przedstawicieli wykonawcy, nadzoru inwestycyjnego i użytkownika i potwierdzony właściwymi protokołami. Jeżeli w trakcie odbioru jakieś wymagania nie zostały spełnione lub też ujawniły się jakieś usterki należy uwzględnić je w protokole podając jednocześnie termin ich usunięcia;
- teren po budowie powinien być doprowadzony do stanu pierwotnego.

11. Dokumentacja powykonawcza

Po zakończeniu prac należy wykonać powykonawczą inwentaryzację geodezyjną wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej.

12. Uwagi końcowe

- Przed przystąpieniem do robót wykonawca winien skontaktować się z użytkownikami uzbrojenia podziemnego.

- W przypadku napotkania w trakcie wykonawstwa robót na uzbrojenie podziemne niewykazane w dokumentacji należy powiadomić odpowiedniego użytkownika a uzbrojenie odpowiednio zabezpieczyć.
- Przed przystąpieniem do robót Wykonawca robót winien uzyskać stosowną decyzję administracyjną zezwalającą na wykonywanie robót w pasie drogowym.
- Prace wykonać zgodnie z: „WTWO robót budowlano - montażowych. Część II – Instalacje sanitarne i przemysłowe

13. Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (Tekst jednolity: Dz. U. z 2006r. Nr 156, poz. 1118, [Zmiany](#): Dz. U. z 2007r. [Nr 99, poz.665](#), [Nr 191, poz. 1373](#); z 2008r. [Nr 145, poz. 914](#));
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Tekst jednolity: Dz. U. 2005r. Nr 239, poz. 2019, [zmiany](#): Dz. U. 2006, [Nr 267, poz. 2255](#));
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz. U. 2003 Nr 120, poz. 1133);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 grudnia 2002r. w sprawie systemów oceny zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu ich oznaczania znakowaniem CE. (Dz. U. 2002r., Nr 209, poz. 1779);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie wzorów: wniosku o pozwolenie na budowę, oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane i decyzji o pozwoleniu na budowę (Dz. U. 2003r., Nr 120, poz. 1127);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 2003, 120, poz. 1126);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 września 1998r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych. (Dz. U. 1998, Nr 126, poz. 839);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 21 lutego 1995r. w sprawie rodzaju i zakresu opracowań geodezyjno-kartograficznych oraz czynności geodezyjnych obowiązujących w budownictwie. (Dz. U. 1995, Nr 25, poz. 133);

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz. U. Nr 75, poz. 690, [Zmiany](#): Dz. U. z 2003 r. [Nr 33, poz. 270](#) oraz z 2004 r. [Nr 109, poz. 1156](#));
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe. (Dz. U. 2001, Nr 97, poz. 1055);
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie. (Dz. U. 1998, Nr 151, poz. 987);
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26 lutego 1996r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać skrzyżowania linii kolejowych z drogami publicznymi i ich usytuowanie. (Dz. U. 1996, Nr 33, poz. 144, [Zmiany](#): Dz. U. z 1997 r. [Nr 96, poz. 591](#) oraz z 2000 r. [Nr 100, poz. 1082](#));
- Ustawa z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych. (Tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838, [Zmiany](#): Dz. U. z 2000 r. [Nr 86, poz. 958](#); z 2001 r. [Nr 125, poz. 1371](#); z 2002 r. [Nr 25, poz. 253](#), [Nr 41, poz. 365](#), [Nr 62, poz. 554](#), [Nr 74, poz. 676](#), [Nr 89, poz. 804](#), [Nr 113, poz. 984](#) i [Nr 216, poz. 1826](#); z 2003 r. [Nr 80, poz. 717](#) i [721](#), [Nr 200, poz. 1953](#) i [Nr 217, poz. 2124](#); z 2005r. Dz. U. Nr 172, poz. 1440 i 1441, Nr 179, poz. 1486; z 2008r. Dz. U. Nr 54, poz. 326);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. (Dz. U. 2001, Nr 72, poz. 747, [Zmiany](#): Dz. U. z 2002 r. [Nr 113, poz. 984](#); z 2004r. [Nr 96, poz. 959](#); z 2005r. Nr 85, poz. 729);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 lipca 2002r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych. (Dz. U. Nr 129, poz. 1108, [Zmiany](#): Dz. U. z 2003 r. [Nr 163, poz. 1585](#));
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. (Tekst jednolity: Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150, [Zmiany](#): Dz. U. 2008; [Nr 111, poz. 708](#));
- [PN-92/B-01707](#) Instalacje kanalizacyjne. Wymagania w projektowaniu.

Opracował: